

Motion till riksdagen 2010/11:C1

**av Maryam Yazdanfar m.fl. (S)
med anledning av prop. 2009/10:242**

Ny konsumentkreditlag

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att alla finansiella institutioner som erbjuder krediter till konsumenter ska stå under Finansinspektionens tillsyn.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av utvärdering och uppföljning för att säkerställa att det föreslagna regelverket får avsedd verkan och att ytterligare åtgärder för att förhindra överskuldssättning föreslås om detta anses nödvändigt.

Motivering

Det första ärendet till kronofogden på grund av obetalda sms-lån inkom till myndigheten våren 2006. Sedan dess har över 125 000 betalningsförelägganden för obetalda sms-lån inkommit till myndigheten. Trots det stora antalet ärenden till kronofogden och trots att flera myndigheter slagit larm om den skuldfälla sms-lån inneburit för många människor, har regeringen varit minst sagt senfärdig med att få fram och föreslå ett nytt regelverk.

Lån utan kreditprövning, lån som dessutom är förknippade med mycket höga avgifter och räntor, har lett till att allt fler hamnat i en ohållbar ekonomisk situation med betalningsanmärkning som följd. Socialdemokraterna har därför vid flera tillfällen under förra mandatperioden lagt fram konkreta förslag för hur regelverket kring sms-lånen kan skärpas. Exempelvis har vi lagt fram förslag på att även sms-lån och andra snabb lån ska innefattas av kravet på kreditprövning. Detta har konsekvent röstats ned av den borgerliga majoriteten i riksdagen.

Vi välkomnar att regeringen till slut ändå valt att föreslå riksdagen en ny lagstiftning som innebär att regelverket kring sms-lånen nu stramas upp i enlighet med våra tidigare förslag. Vi står således bakom de förslag som förs

Fel! Okänt namn på

fram om exempelvis krav på kreditprövning, ångerrätt och högre krav på information till konsumenten i marknadsföringen av en kredit och i anslutning till att ett kreditavtal ingås. Vi ser dock behov av ytterligare insatser för att stärka konsumenten och skärpa kontrollen av snabblåneföretagen.

Sverige försenat med skärpt lagstiftning

Efter att antalet obetalda sms-lån ökat lavinartat sedan 2006 minskade antalet nya betalningsförelägganden under våren 2010. Kronofogden pekar ut en rad förklaringar till att inflödet av ärenden nu tycks sjunka. Bland annat anger kronofogden att kommande lagstiftning redan nu kan ha lett till förändrade rutiner hos kreditgivarna. Myndigheten pekar också på konjunkturutvecklingen i allmänhet och myndigheternas arbete med både förebyggande information och uppföljning av Marknadsdomstolens domar.

Sedan våren 2006 har över 125 000 betalningsförelägganden inkommit till kronofogden. Kronofogden har beskrivit sms-lånen som "en motorväg in i skuldfällan för hela svenska befolkningen". Trots det stora antalet ärenden till kronofogden och trots att flera myndigheter slagit larm om den skuldfälla sms-lån inneburit för många människor, har regeringen varit minst sagt senfärdig med att få fram ett nytt regelverk.

Den moderatledda regeringen har i stället under hela förra mandatperioden hänvisat till det EU-direktiv om konsumentkreditavtal som medlemsländerna är ålagda att genomföra. Detta trots att direktivet inte berör lån under 200 euro och att det står medlemsländerna fritt att vid sidan om direktivet införa skärpta regler för mindre snabblån.

Samtidigt har regeringen blivit kraftigt försenad med att genomföra direktivet i svensk lagstiftning. Direktivet skulle ha varit genomfört den 12 maj 2010. Nu föreslår regeringen att det nya regelverket ska börja gälla den 1 januari 2011.

Vi anser att regeringens hantering har kännetecknats av stora brister och att detta tyvärr har inneburit att många människor, inte minst unga, dragit på sig skulder och hamnat i överskuldssättning.

Alla kreditgivare ska ställas under Finansinspektionens tillsyn

Konsumenterna av finansiella tjänster behöver skydd. Vi vill att alla finansiella institutioner som erbjuder krediter till konsumenterna ska stå under Finansinspektionens tillsyn. I dag krävs tillstånd endast för de verksamheter som kombinerar utlåningsverksamhet med inlåning. Många av de företag som erbjuder de mest kostsamma lånen står därmed utan tillsyn från Finansinspektionen. Det är inte acceptabelt.

Det är inte ovanligt att sms-låneföretag framhåller att de är registrerade hos Finansinspektionen. På så sätt ges sken av att de också står under inspektion-

ens tillsyn, vilket inte är fallet. Finansinspektionens möjligheter att ingripa mot ett registrerat företag är i princip obefintliga.

Regeringen hänvisar i propositionen till att Finansinspektionen givits i uppdrag att se över regelverket kring tillsynen över de företag som för närvarande är registrerade hos Finansinspektionen men som inte omfattas av tillsyn. Uppdraget som gavs i juni i år innebär att inspektionen ska bedöma behovet av ett nytt regelverk och om det anses föreligga behov lägga fram förslag till ett nytt regelverk. Finansinspektionen har fått till den 31 mars 2011 att inkomma med sin översyn.

Vi kan konstatera att Finansinspektionen, tillsammans med flera andra berörda myndigheter, redan påtalat behovet av skärpta regler som innebär att registrerade företag även ska omfattas av myndighetens tillsyn. Regeringens uppdrag till inspektionen innebär att det nu tar onödigt lång tid innan regeringen kan återkomma till riksdagen med ett sådant förslag. Det är också oklart huruvida regeringen över huvud taget avser att göra detta.

Socialdemokraterna anser att även kreditgivare såsom sms-låneföretag ska stå under Finansinspektionens tillsyn.

Behov av uppföljning och utvärdering

Regeringen har valt att inte föreslå insatser som lyfts fram av flera remissinstanser. Bland annat väljer regeringen att inte införa begränsningar i fråga om när låneansökningar och utbetalningar av krediter får ske. Ett sådant regelverk finns exempelvis i Finland.

En annan del som diskuterats i samband med beredningen inför regeringens proposition är det föreslagna regelverket kring hur kreditprövning ska gå och som kritiserats av flera remissinstanser, exempelvis Finansinspektionen och kronofogden. Ytterligare en del som påtalats under remissförfarandet är oklarheter i tillsynsansvaret mellan Finansinspektionen och Konsumentverket. Även frågan om huruvida ångerrätten i praktiken kommer att innebära en reell möjlighet för konsumenten att undvika överskuldssättning har diskuterats.

Vi anser att det är av mycket stor vikt att det nu föreslagna regelverket följs upp och utvärderas fortlöpande för att säkerställa att regelverket svarar upp mot syftet att motverka överskuldssättning. Parallellt med en sådan uppföljning bör åtgärder vidtas om så anses nödvändigt. Regeringen bör därför ge berörda myndigheter, exempelvis kronofogden, Finansinspektionen och Konsumentverket, i uppdrag att följa upp den nya lagen.

Stockholm den 19 oktober 2010

Maryam Yazdanfar (S)

Carina Ohlsson (S)

Jonas Gunnarsson (S)

Katarina Köhler (S)

Hillevi Larsson (S)

Hannah Bergstedt (S)